

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

TARTU ÜLIKOOLI JA TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI BIOÕPPEKAVADE ANALÜÜS

Kerly Espenberg

27.02.2012, Tartu

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Uuringust

Tellija: Eesti Biotehnoloogia Liit

Analüüsi teostaja: OÜ Banbury, Kerly Espenberg

Sihtrühm: Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli biotehnoloogia õppekavade magistriõppe üliõpilased, vilistlased ja biotehnoloogia ettevõtted

Küsitlus: veebipõhine (eFormulari keskkonnas), aprill-mai 2011

Vastas: 18 ettevõtjat, 107 vilistlast/magistranti (43% TÜst, 57% TTÜst)

+

Intervjuud: 7 ettevõtte juhid (tegev-, arendus-, projekti- või ärijuhid)

MEESKOND

Küsimustiku väljatöötamise töögrupp: Toivo Maimets, Evi Padu, Teele Eensaar, Andres Veske

Aitäh: Teele Eensaarele ja Triin Möldrile sihtgrupi e-posti aadresside info koondamise ja Anne Noobile küsitluse läbiviimise koordineerimise eest

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Uuringu fookus

Uuringu käigus koguti **veebipõhise küsitlusega** tagasisidet:

- ▶ **Eesti biotehnoloogia sektoris tegutsevatelt ettevõtetelt** järgmisel teemadel: hinnang tööjõuvajadusele, ootused töötajaskonnale ning töötajatele esitatavad nõuded; ettevõtete ja ülikoolide koostöövõimalused ja -praktilad ning rahulolu tänaste kõrgkoolilõpetajate akadeemiliste ja rakenduslikele teadmiste ning kogemustega.
- ▶ Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli **magistriõppe bioõppekavade tudengitelt ja vilistlastelt** õppe sisu, kvaliteedi, õppekavaarenduse kohta, samuti hinnangut ettevalmistusele tööturul edukalt hakkamasaamiseks ning erialase töö leidmise võimaluste kohta.

Intervjuud koosnesid kahest osast:

- ▶ Milline on ettevõtjate tööjõuvajadus ning mida nad magistritasemega töötajatele pakuvad? Milliseid magistriõppe tudengitele suunatud tegevusi peetakse oluliseks ning millistes oleks ettevõtte ise valmis osalema?
- ▶ Projekti „Ettevõtlusõpe TÜ ja TTÜ õppekavades“ raames toimunud ja ettevõtete poolt läbi viidud praktika analüüs (hinnang nii praktilal osalenud üliõpilaste kui ka üldisemalt praktika korralduse kohta).

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Ettevõtjate küsitlus

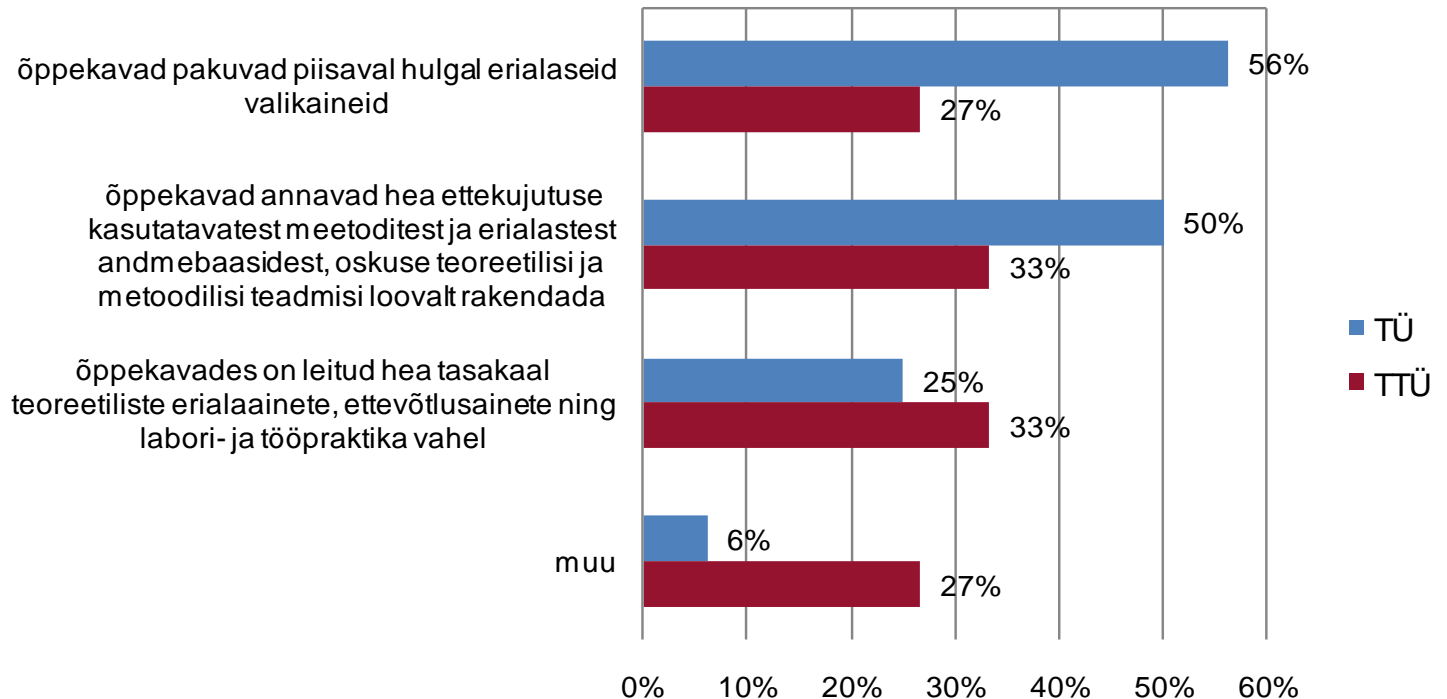
- ▶ **Värbamine**
  - ▶ valdavalt tehakse **otsepakkumisi** (78% vastanutest on kasutanud seda töötajate leidmiseks) ja võetakse tööle praktiliselt olnuid (61%)
  - ▶ kraadi olemasolu on oluline (vähemalt magistrikraad)
  - ▶ lõpetatud kõrgkool (kas TÜ või TTÜ) pole enamasti oluline
- ▶ **Tänase tööjõu ettevalmistus**
  - ▶ enamikes vastanud ettevõtetes on töötajaid, kes on teinud **lõputöö koostöös ettevõttega**
  - ▶ sageli on töötajatel **ettevalmistus enam kui ühes valdkonnas** (nt bioloogia/geenitehnoloogia + meditsiin, bioloogia/geenitehnoloogia + majandus, bioloogia/geenitehnoloogia + keemia/füüsika) ning ettevõtjad peavad seda ka oluliseks
  - ▶ kõrgkooli lõpetajate **tugevamaks küljeks** peetakse **teoreetilisi teadmisi** (83% arvab, et domineerivad teoreetilised teadmised)
  - ▶ **probleemiks** peavad ettevõtjad uute spetsialistide **vähese praktilise töö kogemuse ja vähese iseseisva töö ja probleemide lahendamise oskuse**

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Ettevõtjate küsitlus

- ▶ Koostöö ülikoolidega
  - ▶ Ettevõtjad on enda hinnangul ülikoolide õppekavadega kursis
  - ▶ Koostööd ülikoolidega peab väga või pigem oluliseks 80% vastanutest
- ▶ Hinnangud TÜ ja TTÜ õppekavadele: tugevused

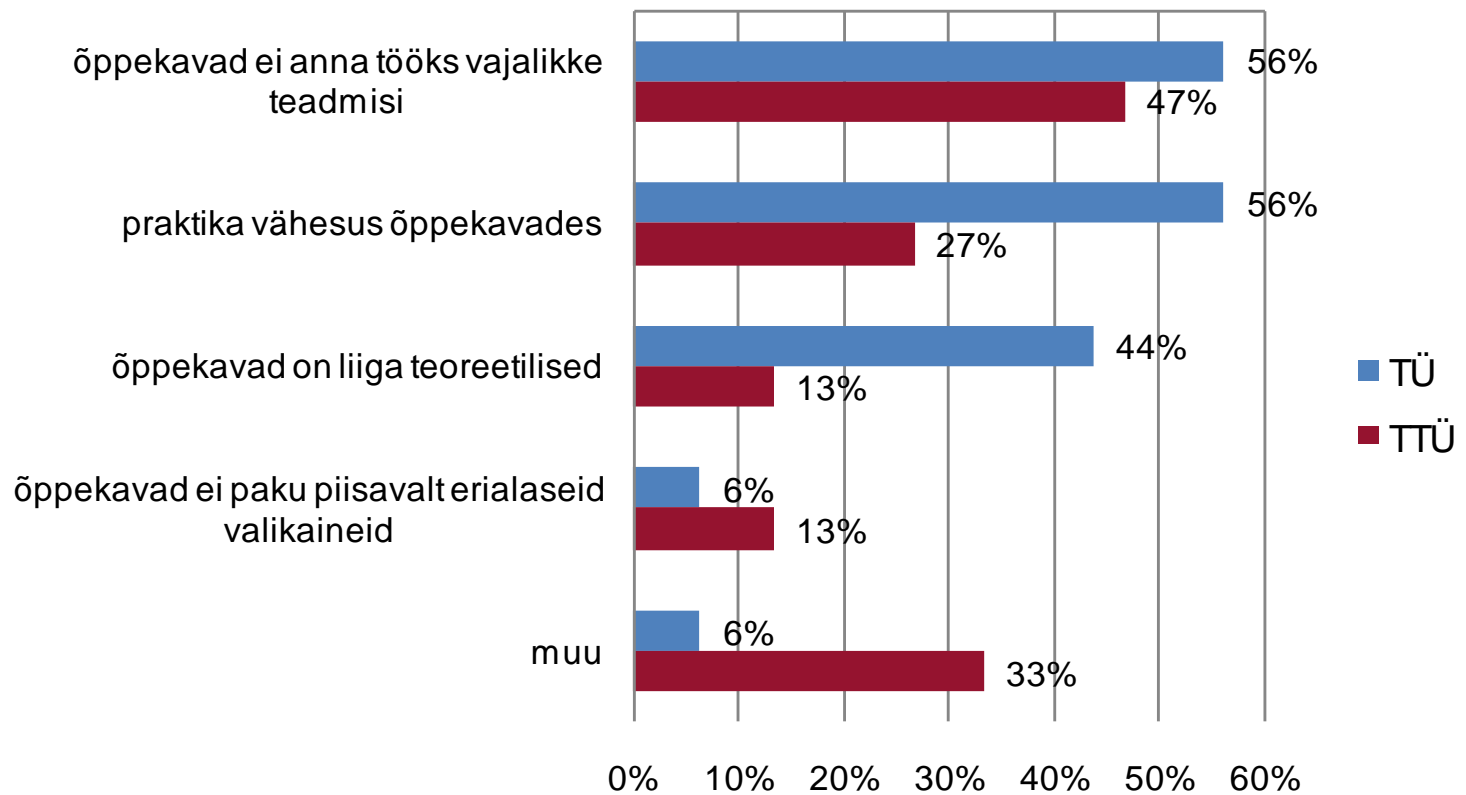

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Ettevõtjate küsitlus

► Hinnangud TÜ ja TTÜ õppekavadele: nõrkused

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Ettevõtjate küsitlus

- ▶ Praktika pakkumise suhtes on meelestatus positiivne:
  - ▶ 14 praktikat pakkunud ettevõttest on praktikandi tööga rahule jäänud 13
  - ▶ 10-st ettevõttest 9 on praktikat pakkunud või valmis pakkuma
- ▶ Soovitused:
  - ▶ Ettevalmistuse taseme tõstmine, mis paneks ettevõtteid tõsiselt huvituma kvalifitseeritud tööjõust
  - ▶ Praktikaperioodi pikendamine (vähemalt 6 kuud)
  - ▶ Praktikaga seonduva bürokraatia vähendamine
  - ▶ Ülikoolide poolne sobilikke biotehnoloogiaettevõtete tutvustamine praktikakohana

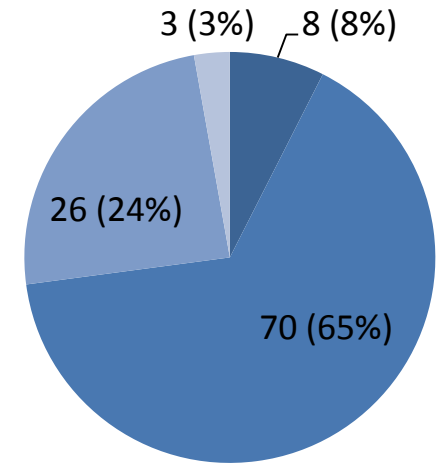

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Tudengite küsitlus

- ▶ Üldiselt ollakse teoreetiliste ja praktiliste teadmiste osakaaluga rahul:

- täiesti rahul
- pigem rahul
- pigem ei ole rahul
- ei ole üldse rahul

- ▶ Meeldis:
  - ▶ õppeainete ja õppejõudude kõrge tase
  - ▶ praktikavõimalused ja laboritöö maht (aga oli ka rahulolematuid)
  - ▶ õppekavade mitmekesisus
- ▶ Ei meeldinud:
  - ▶ õppekava ülesehitus, õppetöö korraldus
  - ▶ valiku- ja spetsialiseerumisvõimaluste vähesus

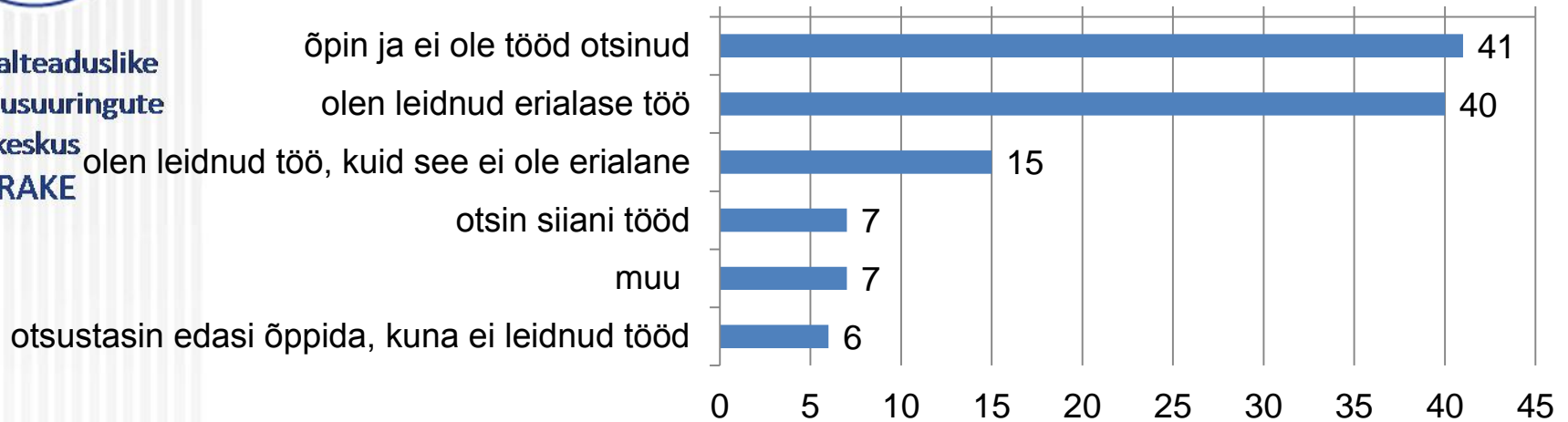

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Tudengite küsitlus

▶ Tööturul hakkamasaamine on hea

▶ Töötavatest või tööd otsivatest vastanutest

- ▶ 34% hindab oma toimetulekut tööturul heaks või väga heaks
- ▶ 50% on enda hinnangul hakkama saanud, kuid loodavad oma positsiooni parandada
- ▶ 16%-l on (olnud) raskusi tööturul rakenduse leidmisega.

▶ Töötavatest vastanutest 71% on oma praeguse tööga rahul

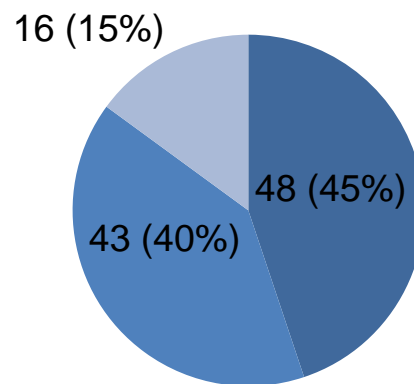

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Tudengite küsitlus – praktika

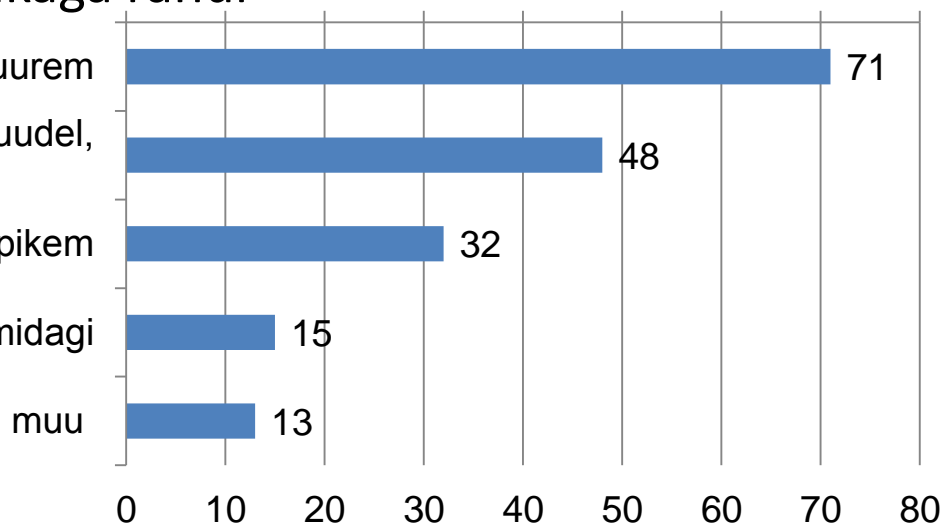
▶ Praktika läbimine on levinud

- jah, käisin praktikal/külastasime ettevõtteid
- ei, praktikat/ettevõtete külastusvõimalusi ei pakutud
- võimalus oli, ent ma ei kasutanud seda

▶ Üldiselt ollakse praktikaga rahul

- praktikakohtade valik võiks olla suurem
- praktikat võiks olla võimalik teha ka suvekuudel, mis segaks vähem õppetööd
- praktika võiks olla ajaliselt pikem
- ei muudaks ülesehituses midagi
- muu

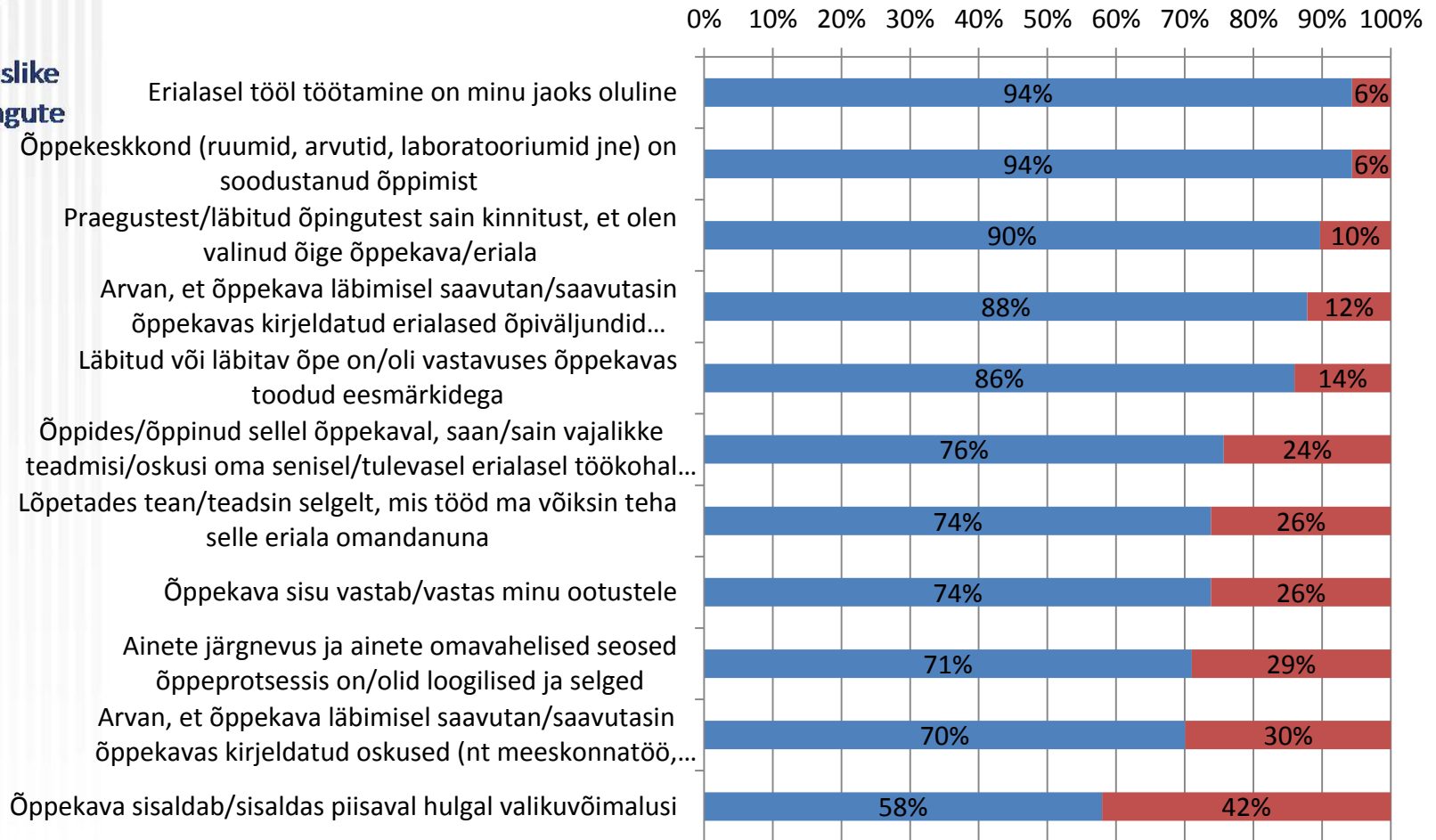

Tudengite küsitlus – kokkuvõtteks

► Üldiselt on tudengid rahul nii õppekava...

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

■ täiesti nõus või üldiselt nõus

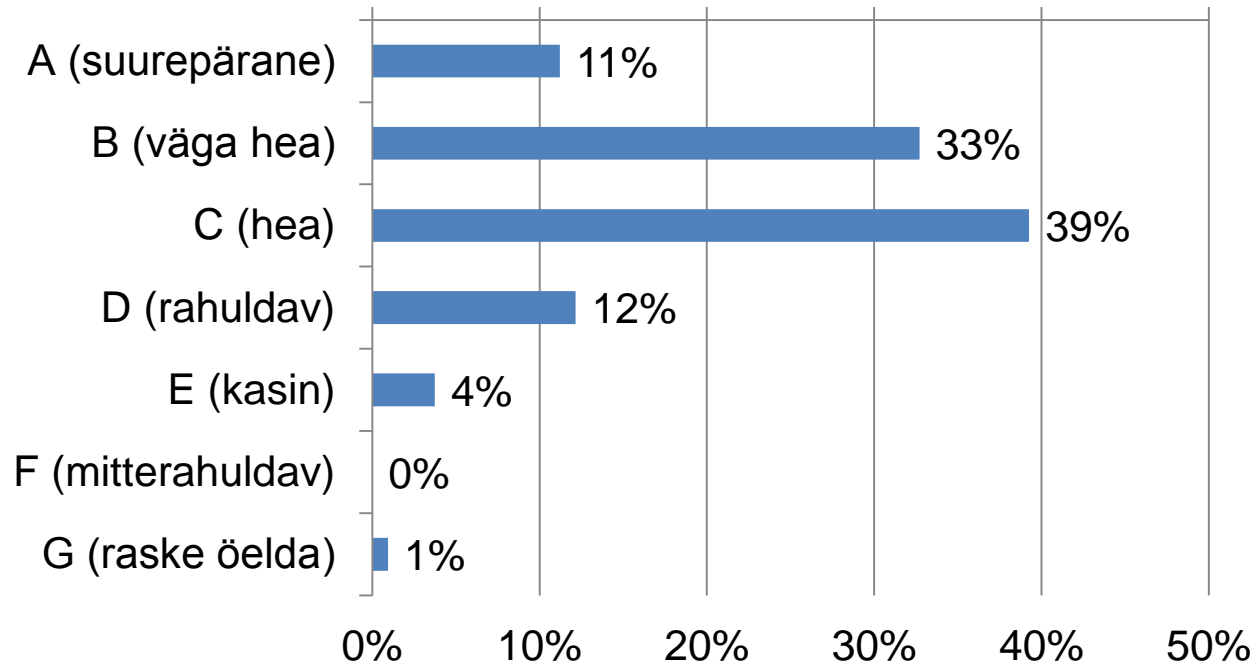
■ üldiselt ei nõustu või üldse ei nõustu

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Tudengite küsitlus – kokkuvõtteks

► ... kui õppejõududega

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Intervjuud - küsimused

I osa: magistriõppe ja tööandjate vajaduste vastavus

- ▶ Kas ja kui palju magistrikraadiga töötajaid ettevõtte lähima kolme aasta jooksul vajab?
- ▶ Millised on magistrikraadiga inimeste karjäärivõimalused ettevõttes? Mis on muud tegurid, mis magistrikraadiga inimesi motiveerib ettevõttes töötama?
- ▶ Milliseid alljärgnevatest tegevustest peab ettevõtte oluliseks + kui peab oluliseks, siis millistes oleks ta valmis (millistel tingimustel) osalema:
  - ▶ magistrantuuri ajal üliõpilastele ettevõtete tutvustamine,
  - ▶ magistrantuuri ajal üliõpilastele praktikavõimaluste pakkumine ettevõtetes,
  - ▶ ettevõtete kaasamine magistritaseme õppekavade koostamisel ja korrigeerimisel,
  - ▶ muud tegevused (täpsustada).

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Intervjuud - küsimused

II osa: Projekti „Ettevõtlusõpe TÜ ja TTÜ bioõppekavades“ raames läbiviidava praktika hindamine

- ▶ Kuidas jäite rahule praktikal osalenud üliõpilaste teadmiste ja oskustega?
- ▶ Kuidas jäite rahule praktika korraldusega?
- ▶ Kas projektis osalemine võimaldas ettevõttepraktika kulusid realistlikult katta?
- ▶ Muud kommentaarid ja ettepanekud praktika läbiviimise kohta.
- ▶ Kas leidsite praktikal osalenud üliõpilaste hulgast endale tööjõudu? Kui jah, siis kas olete tööjõuga rahul?

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Intervjuud

- ▶ Tööjõuvajadus sõltub palju turul toimuvast
- ▶ Üldine **karjäärimudel** (sõltub siiski paljuski ettevõttest ja inimesest):
(praktikant) → laborant → teadur/erialaspetsialist/laborijuht → projektijuht/keskastme juht
- ▶ Muud tegurid, mida ettevõtted arvavad olevat olulise motivaatori töötajate jaoks: **töö mitmekesisus, arenguvõimalused, võimalus töötada rahvusvahelises meeskonnas ja töö tulemuste nägemine**

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Intervjuud

- ▶ Kõik intervjuueeritud ettevõtted pidasid **üliõpilastele magistrantuuri ajal ettevõtete tutvustamist** oluliseks
  - ▶ *ettevõtluspäevad?*
  - ▶ *töövarjupäevad?*
  - ▶ ettevõtete külastamine
  - ▶ ettevõtted osalevad akadeemilises töös
- ▶ Kõik vastanud ettevõtted pidasid **praktikavõimaluste pakkumist** oluliseks (4 ettevõtet on praktikavõimalusi pakkunud)
  - ▶ oluline nii ettevõttele kui praktikandile
  - ▶ oluliseks peetakse praktikasüsteemi jätkusuutlikkust (aastaringne, iga-aastane)
  - ▶ *korraldada lühemate perioodidena „intensiivpraktika“ eri valdkondades?*
  - ▶ kasulik oleks praktika sidumine lõputööga
  - ▶ praktika võiks olla osa õppetööst
  - ▶ praktika peaks olema ettevõtte jaoks tasustatud

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Intervjuud

- ▶ Ettevõtete kaasamine **magistritaseme õppekavade loomisse ja korrastamisse**
  - ▶ peetakse oluliseks, aga üldiselt suhtumine pigem kahtlev (ajakulu, piisavalt „laia pildi“ olemasolu)
  - ▶ määrata ettevõtete esindaja, kes koguks eri arvamused kokku ja kujundaks koondnägemuse?
- ▶ Muu
  - ▶ magistriõpe peaks hõlmama senisest **rohkem ettevõtlusaineid** (nt projekti- ja kvaliteedijuhtimist, ettevõtlusega alustamist, intellektuaalomandiga seotud küsimusi, statistikat, turu-uuringute korraldamist jne) ning **lektoriteks peaksid olema praktikud**
  - ▶ bakalaureuseõppes peaks suurendama laboritööde osakaalu
  - ▶ doktorandid on ettevõtete jaoks „kadunud“

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Intervjuud

Rahulolu korraldatud praktikaga

- ▶ Rahulolu praktikantide teadmiste ja oskustega
  - ▶ arvamused erinevad (nõrgaks peetakse käelisi oskusi)
  - ▶ üks osalenutest tõi välja, et praktikanti oli keeruline valida, kuna valik ja osalejate motiveeritud väike
- ▶ Rahulolu praktika korraldusega
  - ▶ kõrge
  - ▶ aruandlust peetakse keeruliseks
- ▶ Hinnangud sellele, kas projektivahendid olid piisavad kulude katmiseks
  - ▶ taas erinevad (poolte arvates piisav, poolte arvates mitte)
  - ▶ juhendamise tasu OK, laborikulud tegelikult suuremad
- ▶ Intervjuu läbiviimise hetkeks oli 4 ettevõtet leidnud endale praktikantide hulgast tööjõudu
  - ▶ üldiselt ollakse töölevõetud praktikantidega rahul 😊

Täna tähelepanu eest!

Lisainfo:

Kerly Espenberg

E-post: kerly.espenberg@ut.ee

Tel: 5330 7476